

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2018/2019**

Etap szkolny – data 18.10.2018 r.

Kod ucznia: _____

Wynik: _____/75 pkt.

Instrukcja dla ucznia

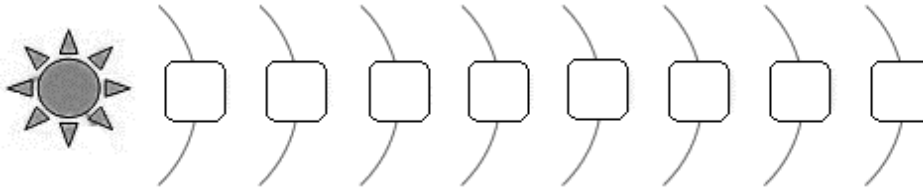
Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, przeczytaj uważnie poniższą instrukcję.

1. Wpisz w wyznaczonym miejscu powyżej swój kod ustalony przez Komisję Konkursową. Nie wpisuj swojego imienia i nazwiska.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy twój arkusz testowy jest kompletny. Niniejszy arkusz testowy składa się z 13 stron i zawiera **28** zadań. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek braki lub błędy w druku, zgłoś je natychmiast Komisji Konkursowej.
3. Przeczytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia i wskazówki do każdego zadania.
4. Odpowiedzi zapisuj długopisem z czarnym lub niebieskim tuszem.
5. Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi. W zadaniach wielokrotnego wyboru poprawne odpowiedzi zaznaczaj zgodnie z poleceniem.
6. Nie używaj korektora. Jeżeli pomylisz się, błędną odpowiedź otocz kółkiem i ponownie udziel poprawnej odpowiedzi. Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały zaznaczone lub wpisane zgodnie z poleceniem i umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
7. Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów, którą można uzyskać.
8. Na ostatniej stronie testu znajdziesz miejsce na brudnopis.
Brudnopis nie podlega ocenie.
9. Pracuj samodzielnie.
10. Nie wolno wносить telefonów komórkowych na konkurs.
11. Całkowity czas na wykonanie testu pisemnego wynosi **60 minut**.

Zadanie 1. (0 – 2 p.)

Na schemacie przedstawiającym Układ Słoneczny wpisz w okienka litery wskazujące położenie (według kolejności od Słońca) wybranych planet.

A. Jowisz B. Mars C. Merkury D. Saturn

Zadanie 2. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź A lub B i jej rozwinięcie 1 lub 2.

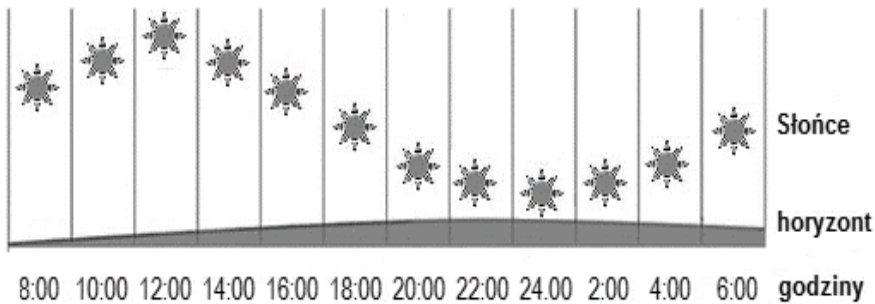
Podstawy teorii heliocentrycznej przyjmującej, że

A	Ziemia i inne planety krążą wokół Słońca	sformułował	1	Mikołaj Kopernik.
B	wokół Ziemi krąży Słońce i inne planety		2	Ptolemeusz.

Zadanie 3. (0 – 2 p.)

Na rysunku przedstawiono zjawisko, które jest konsekwencją ruchów Ziemi. Rozpoznaj je i uzupełnij luki w zdaniu. Wpisz nazwę zjawiska oraz nazwą strefy oświetlenia Ziemi.

Na podstawie: Internet, Grafika

Konsekwencją ruchu obiegowego Ziemi jest,
który występuje w strefie

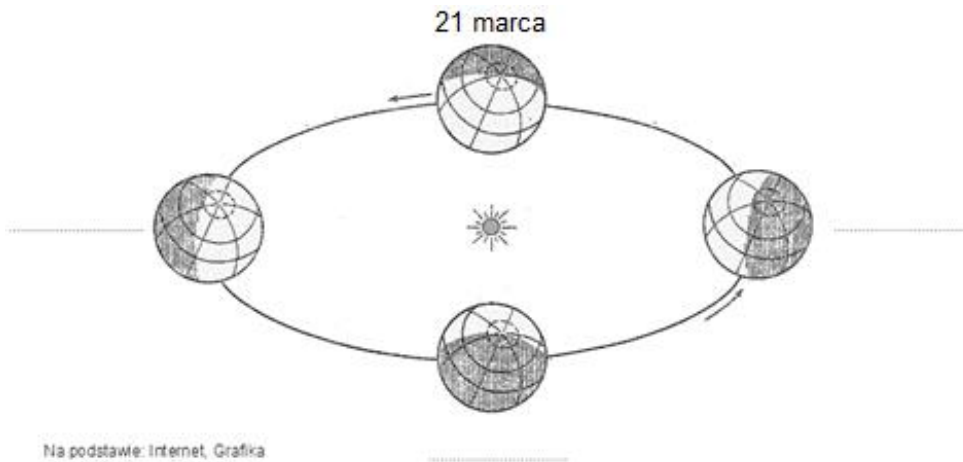
Zadanie 4. (0 – 1 p.)

Podaj nazwę równoleżnika, na którym Słońce góruje w zenicie w dniu przesilenia zimowego.

Odpowiedź:

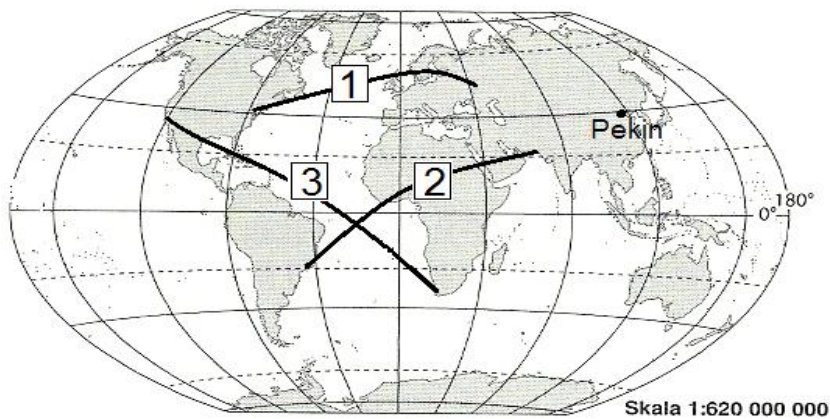
Zadanie 5. (0 – 2 p.)

Schemat przedstawia położenie Ziemi w dniach przesileni i równonocy w czasie obiegu dookoła Słońca. Wpisz na schemacie brakujące daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku.

Zadanie 6. (0 – 5 p.)

Na mapie liniami zaznaczono trasy lotu samolotów i oznaczono je cyframi 1 – 3.

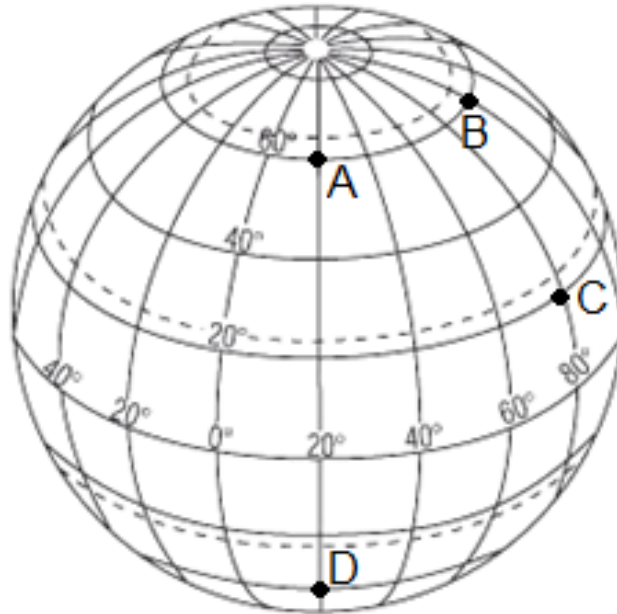
A – Oceń prawdziwość każdego zdania. Przy zdaniach prawdziwych wpisz literę P, a przy zdaniach fałszywych literę F.

- Lot nr 1 przebiegał nad Ameryką Północną, Europą i Azją.
- Lot nr 2 przebiegał nad Półwyspem Somalijskim.
- Lot nr 3 przebiegał nad wodami Zatoki Meksykańskiej.
- Wszystkie loty samolotów odbyły się tylko nad morzami, które są częścią Oceanu Atlantyckiego.

B – Z Pekinu wystartowały dwa samoloty. Jeden leci dokładnie na północ, a drugi dokładnie na zachód. Zaznacz na mapie trasy ich lotów.

Zadanie 7. (0 – 7 p.)

Rysunek przedstawia siatkę południków i równoleżników na której zaznaczono kilka punktów.

Na podstawie: Internet, Grafika

A – Wybierz jeden punkt, który spełnia podane kryterium.

Kryterium		Punkt
W dniu równonocy	Słońce góruje w tym samym czasie co w punkcie A.	A / B / C / D
	Słońce góruje po północnej stronie nieba.	A / B / C / D
	Gwiazda Polarna znajduje się najniżej nad horyzontem.	A / B / C / D

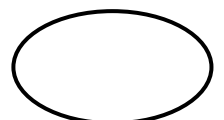
B – Określ i **zapisz** współrzędne geograficzne punktu B.

długość geograficzna - szerokość geograficzna -

C – Na siatce zaznacz linią opisaną poniżej trasę. **Zapisz** pełną nazwę równoleżnika, na którym trasa się kończy.

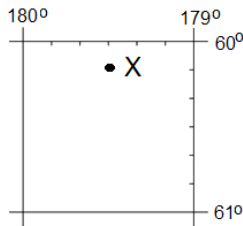
Trasa zaczyna się w punkcie o współrzędnych 20° W, 0° i prowadzi wzdłuż południka do punktu o szerokości geograficznej 23° 27' S. Następnie biegnie w kierunku wschodnim o 60° długości geograficznej. Stamtąd, w kierunku północnym o 90° szerokości geograficznej.

Odpowiedź: Trasa kończy się na

Zadanie 8. (0 – 2 p.)

Określ i zapisz współrzędne geograficzne punktu zaznaczonego w oczku siatki kartograficznej

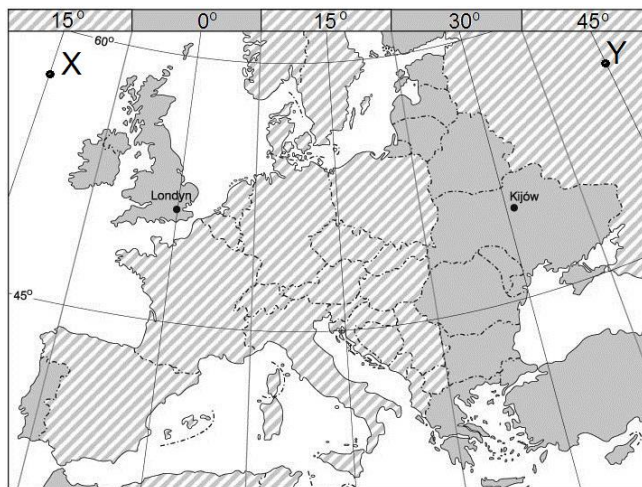

Odpowiedź:

Zadanie 9. (0 – 5 p.)

Na mapie stref czasowych wyróżniono punkty X i Y.

Na podstawie: Puls Ziemi, Diagnostyka, Nowa Era, 2018

A – Wybierz właściwe uzupełnienie zdania.

Kiedy w Kijowie w noc sylwestrową bije północ, to w **A / B** Nowy Rok **C / D / E**.

- A** – Londynie, **C** – właśnie się rozpoczyna.
- B** – Warszawie, **D** – rozpocznie się za dwie godziny.
- E** – trwa od dwóch godzin.

B – Wybierz odpowiedź A, B lub C i jej uzasadnienie 1, 2 lub 3.

Jeżeli w punkcie X jest godzina 10.00 czasu słonecznego, to w punkcie Y jest godzina

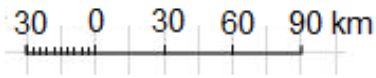
A	06.00	ponieważ różnica	1	długości geograficznej wynosi 60°.
B	10.00		2	długości geograficznej wynosi 30°.
C	14.00		3	szerokości geograficznej wynosi 60°.

C – Skreśl część pogrubionego tekstu tak, aby poniższe zdanie było prawdziwe.

W Polsce latem obowiązuje czas strefy **uniwersalnej / środkowoeuropejskiej / wschodnioeuropejskiej**.

Zadanie 10. (0 – 1 p.)

Podaną podziałkę liniową zamień na skalę liczbową.

Odpowiedź:

Zadanie 11. (0 – 2 p.)

Na rysunku przedstawiono trzy mapy i plan miasta. Wszystkie mają zbliżony format i zostały oznaczone cyframi 1 - 4. Połącz w pary mapy z odpowiednimi skalami z ramki.

Na podstawie: Internet, Grafika

- A. 1 : 20 000
- B. 1 : 50 000
- C. 1 : 100 000
- D. 1 : 250 000

Odpowiedź: 1 -, 2 -, 3 -, 4 -

Zadanie 12. (0 – 2 p.)

Skreśl odpowiednią część pogrubionego tekstu tak, aby poniższe zdania były prawdziwe.

- Plany miast wykonuje się **dużych / małych** skalach.
- Na mapach krajobrazowych przedstawia się przede wszystkim **zagospodarowanie terenu / ukształtowanie powierzchni**.

Zadanie 13. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź. Liczba 361 mln km² oznacza powierzchnię:

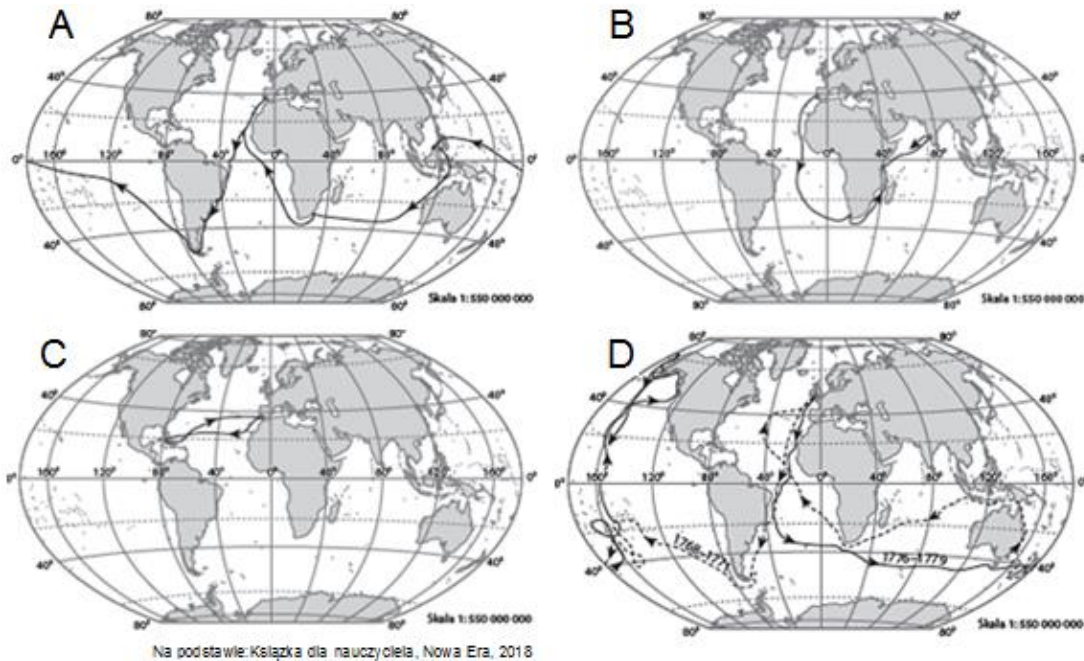
- A - całej Ziemi, B - wszystkich lądów, C – Wszechoceanu, D - półkuli północnej.

Zadanie 14. (0 – 4 p.)

Na mapach przedstawiono trasy wielkich wypraw odkrywczych. Do nazwisk odkrywców dobierz mapę z trasą wyprawy i jeden z podanych niżej obiektów geograficznych mijanych po drodze lub znajdujących się na trasie wyprawy.

Obiekty: Alaska, Kuba, Nowa Zelandia, Madagaskar, Ziemia Ognista.

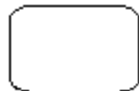

Krzysztof Kolumb: mapa -, obiekt -

Ferdynand Magellan: mapa -, obiekt -

Zadanie 15. (0 – 3 p.)

Wybierz odpowiedź. Która cecha łączy podane obiekty geograficzne?

- Atakama, Gobi, Namib

A – znajdują się na obszarze Azji,
B – położone są w pobliżu równika,

C – przecina je południk 0°,
D – to obszary pustynne.

- Kalahari, Kongo, Tarymska

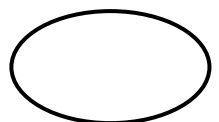
A – znajdują się na obszarze Afryki,
B – położone są w strefie umiarkowanej,

C – przecina je równik,
D – to obszary wielkich kotlin.

- Sumatra, Jawa, Borneo, Celebes

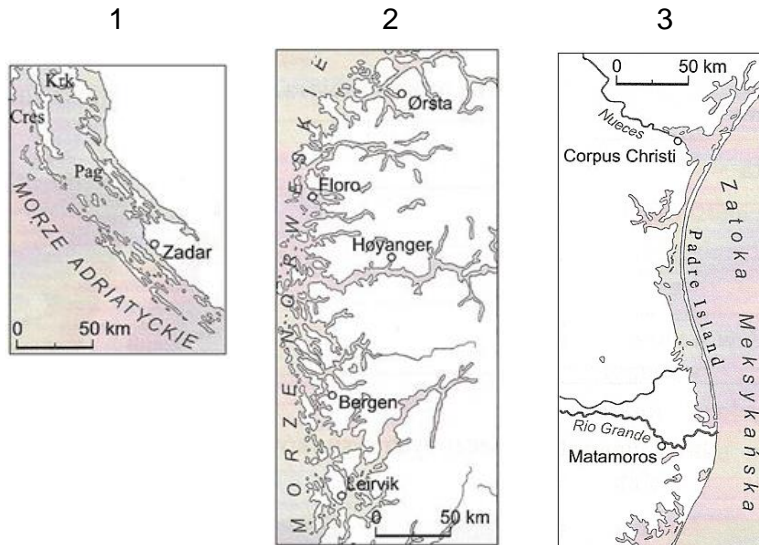
A – znajdują się na Atlantyku,
B – przecina je równik,

C – to aktywne wulkany,
D – tworzą Archipelag Malajski.

Zadanie 16. (0 – 2 p.)

Mapy przedstawiają fragmenty wybrzeży. Wybierz właściwe uzupełnienie zdania.

Typy wybrzeży
 A - fiordowe
 B - dalmatyńskie
 C - szkiepowe

Źródło: M. Borzyńska, M. Smorenda, I. Szewczyk: *Blżej geografii. Zeszyt ćwiczeń, część 1.*, WS i P, Warszawa 2009

Wybrzeże wysokie, które powstało w wyniku zalania wodami morskimi dolin polodowcowych nazywa się wybrzeżem **A / B / C** i przedstawiono je na mapie **1 / 2 / 3**.

Zadanie 17. (0 – 2 p.)

Z każdego zestawu wybierz jedną nazwę geograficzną niespełniającą kryterium przyporządkowania. Skreśl ją i wyjaśnij, dlaczego nie pasuje do pozostałych.

- Bajkał, Rodan, Górne, Ładoga, Wiktorii,

Wyjaśnienie

- Andy, Pireneje, Smocze, Tybet, Ural

Wyjaśnienie

Zadanie 18. (0 – 2 p.)

Wybierz zestaw, w którym wszystkie:

- rzeki znajdują się w Azji.

A - Dniepr, Orinoko, Ob, B - Amur, Tygrys, Jangcy, C - Ganges, Niger, Indus.

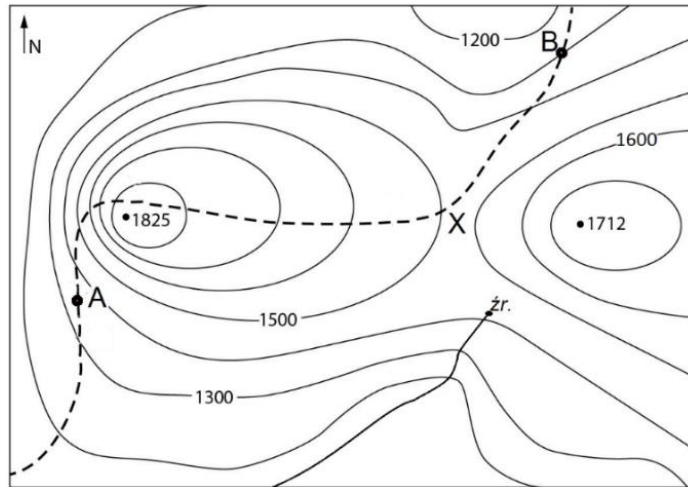
- państwa znajdują się w Afryce.

A - Sudan, Czad, Libia, B - Etiopia, Izrael, Tunezja, C - Maroko, Iran, Kenia.

Zadanie 19. (0 – 5 p.)

Na podstawie fragmentu mapy poziomicowej wykonaj polecenia:

<https://www.dlanauczyciela.pl/>

A – Odczytaj i zapisz wysokość bezwzględną punktu B. Oblicz wysokość względną między punktem B a najwyższym szczytem. *Pamiętaj o zapisaniu wyników z jednostkami.*

Obliczenia:

Odpowiedź: Wysokość bezwzględna punktu B -

Wysokość względna -

B – Podaj nazwę formy terenu zaznaczonej „X”.

Odpowiedź:

C – Określ kierunek geograficzny, w którym płynie zaznaczony na mapie strumień.

Odpowiedź:

D – Wybierz odpowiedź: Szlak turystyczny od punktu A do punktu B prowadzi:

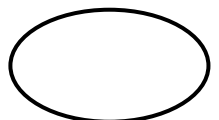
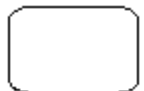
- A – najpierw łagodnie w górę, potem raczej płasko i na końcu ostro w dół,
- B – najpierw ostro w górę, potem znacznie łagodniej w dół i do końca w dół,
- C – najpierw łagodnie w dół, potem raczej płasko i na końcu ostro w górę,
- D – najpierw ostro w górę, potem bardzo ostro w dół i pod koniec ostro w górę.

Zadanie 20. (0 – 1 p.)

Oblicz skalę mapy wiedząc, że szlak turystyczny o długości 20 km na mapie ma tylko 4 cm. Zapisz skalę w postaci liczbowej.

Obliczenia:

Odpowiedź: Skala liczbowa

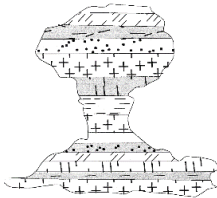
Zadanie 21. (0 – 6 p.)

Rozpoznaj formy terenu występujące na pustyniach gorących. Zapisz ich nazwy oraz nazwy czynnika i procesu, który je ukształtował.

.....
nazwa formy terenu czynnik rzeźbotwórczy proces

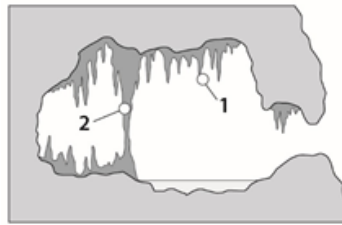
.....
nazwa formy terenu czynnik rzeźbotwórczy proces

Zadanie 22. (0 – 4 p.)

Rysunek przedstawia jaskinię, w której cyframi wyróżniono dwie formy naciekowe.

Źródło: Książka nauczyciela 5, Nowa Era, Warszawa 2018

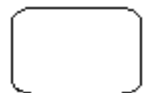
A – Zapisz nazwy wyróżnionych form.

- 1 -
2 -

B – Podkreśl wszystkie terminy, które można wykorzystać do opisu form i procesów zachodzących na obszarach, gdzie występują jaskinie.

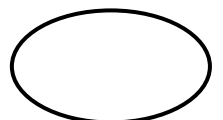
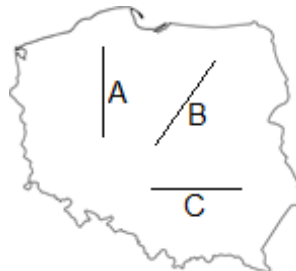
- pole firnowe • zjawiska krasowe • wywierzyisko
- skałka wapienna • zjawiska sejsmiczne • gejzer

Zadanie 23. (0 – 1 p.)

Na mapie Polski do linii A, B i C dorysuj groty strzałek, tak aby wskazywały kierunki wiania wiatru zgodnie z opisem.

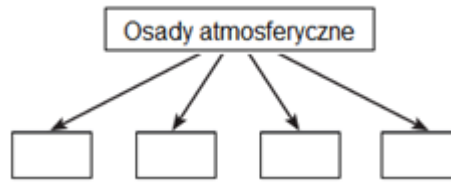
- A – wiatr południowy
B – wiatr północno -wschodni
C – wiatr zachodni

Zadanie 24. (0 – 2 p.)

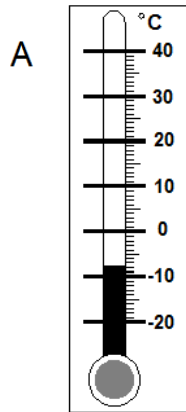
Wybierz wszystkie terminy, które oznaczają osady atmosferyczne. Wpisz cyfry na schemat.

- 1 - mgła 2 - gołoledź
- 3 - szron 4 - mżawka
- 5 - śnieg 6 - rosa
- 7 - szadź 8 - grad

Zadanie 25. (0 – 2 p.)

Zdjęcia przedstawiają wybrane przyrządy do pomiaru składników pogody. Uzupełnij luki w wierszach tabeli.

B

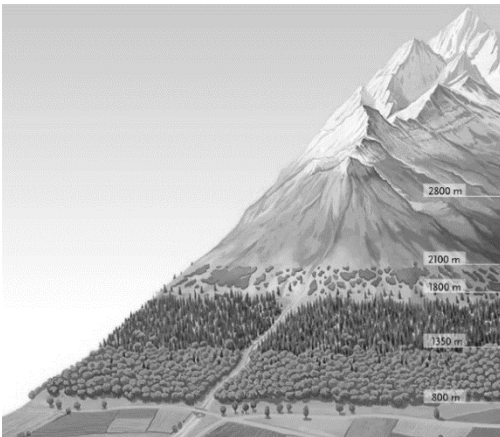

Internet, Grafika

Przyrząd	Składnik pogody	Wartość pomiaru z jednostką
A -	temperatura powietrza	
B - barometr		

Zadanie 26. (0 – 2 p.)

Na zdjęciu przedstawiono zjawisko, które występuje w wysokich górach we wszystkich strefach klimatycznych. Rozpoznaj je, zapisz nazwę zjawiska oraz podstawową przyczynę jego występowania.

Zjawisko:

.....

Przyczyna występowania:

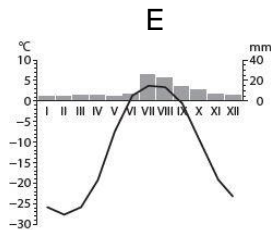
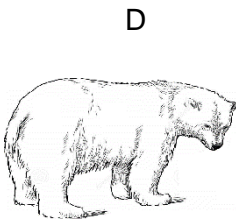
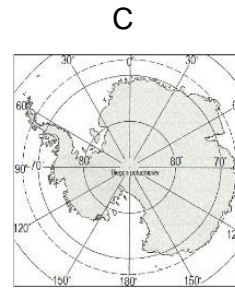
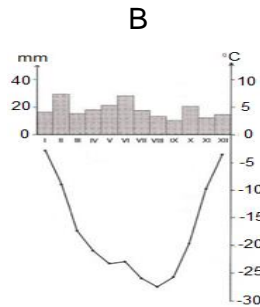
.....

.....

<https://www.dlanauczyciela.pl/>

Zadanie 27. (0 – 2 p.)

Z podanych informacji graficznych oznaczonych literami A - F wyberz te, które dotyczą Antarktyki. Zakreśl odpowiednie litery.

Na podstawie: Internet, Grafika

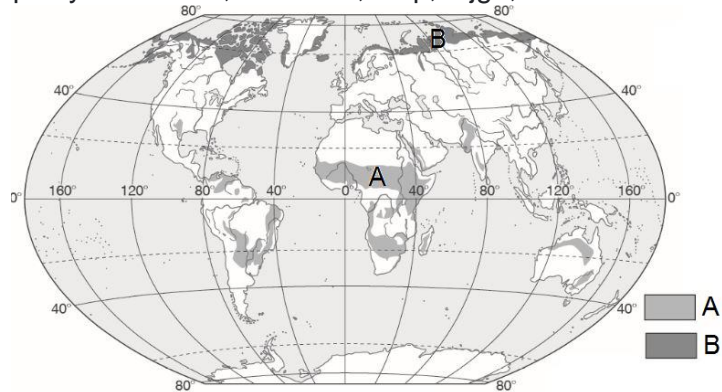
Zadanie 28. (0 – 4 p.)

Na mapie zaznaczono obszary występowania dwóch z niżej podanych stref roślinnych i oznaczono je literami A - B.

Strefy roślinne: las równikowy, las liściasty i mieszany, pustynia gorąca, pustynia lodowa, sawanna, step, tajga, tundra.

Źródło: Książka nauczyciela
Nowa Era, Warszawa 2018

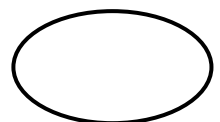
5,

A – Do wyróżnionych na mapie stref roślinnych dobierz nazwy.

A - B -

B – Do każdego opisu przyporządkuj dwie strefy roślinne, dla których są to cechy wspólne.

- Rozległe obszary porośnięte trawą. -
- Silne wiatry, uboga roślinność lub jej brak. -

Brudnopis